

Handläggare
Beatrice Hasani
Telefon: 08-508 24 267

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Fossilbränslefri organisation 2030

- svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på remissen.

Susanne Leinsköld
Stadsdelsdirektör

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2040. Stockholms stad som organisation bedöms stå för cirka 10 procent av de totala utsläppen i Stockholm och ska gå före i omställningen och bli fossilbränslefri senast år 2030. Kommunstyrelsen tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och servicenämnden har tagit fram en handlingsplan för att uppnå detta. Förvaltningen ställer sig positiv till den utredning som tagits fram och de åtgärder som föreslås.

Bakgrund

Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2040. Kommunfullmäktige beslutade i november 2016 om Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040 som en riktlinje till stadens *Miljöprogram 2016-2019*. Strategin innehåller delmål och ett antal utredningsuppdrag varav ett lyder: ”Staden tar fram en handlingsplan för att staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030.”

Stockholms stad som organisation bedöms stå för cirka 10 procent av de totala utsläppen i Stockholm och ska gå före i omställningen och bli fossilbränslefri senast år 2030.

Ett av uppdragen i Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 är att kommunstyrelsen tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och servicenämnden tar fram en handlingsplan för att staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030. Remissen utgör avrapportering av det uppdraget.

Utredningens syfte är att identifiera stadens fossilbränsleanvändning och ge förslag på insatser som leder staden mot fossilbränslefrihet. Den lyfter fram det stadens verksamheter bör beakta inom olika verksamhetsområden för att fasa ut fossilbränsleanvändningen. Det är upp till berörda verksamheter att själva utforma insatserna för att uppnå målet.

Ärendet

Fossilbränslefrihet definieras i utredningen som att Stockholms stad som organisation inte förbrukar några fossila bränslen i energisyfte. Staden bedriver ett omfattande energieffektiviseringsarbete inom den egna organisationen som ett led i att minska klimatpåverkan. Energieffektiviseringar leder dock inte till fossilbränslefrihet men har betydelse för omställningen till hållbar energianvändning och för att få de förnybara bränslena att räcka till.

I utredningen har stadens fossilbränsleanvändning identifierats utifrån fyra underkategorier:

- inköp av energi inklusive hyra av lokaler
- transporter: varor och tjänster
- transporter: personresor
- byggnation, drift och underhåll av infrastruktur och fastigheter

De inledande åtgärdsförslagen syftar till att ytterligare förankra målet om en fossilbränslefri organisation 2030 i stadens styrdokument och genom samverkan ge förutsättningar för att uppnå målet. De följande åtgärderna ger förslag på insatser för att avsluta fossilbränsleanvändningen inom respektive sektor. Majoriteten av åtgärderna är upphandlingsrelaterade där krav på förnybara bränslen måste ställas.

Åtgärdsförslagen är uppdelade i tolv kategoriområden:

1. Förankring och styrning

- Arbeta in målet och insatser för fossilbränslefri organisation i kommande miljöprogram.

- Tydliggör målet om fossilbränslefri organisation i stadens budget och ge nämnder och bolag uppdrag för att arbeta med fossilbränslefri organisation.
- Kontinuerligt se över stadens övergripande styrdokument och arbeta in 2030-målet där det anses relevant i kommande revideringar.

Berörd verksamhet: kommunstyrelsen

2. Kommunikation och uppföljning

- Formulera indikatorer och andra uppföljningsmål för att följa upp målet.
- Kommunicera goda exempel brett för att påskynda och inspirera i omställningsarbetet.
- Genomför en översyn av utredningen i halvtid för att identifiera kvarvarande processer där fossila bränslen fortfarande används och revidera åtgärdsförslagen.

Berörda verksamheter: kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden

3. Strategisk samverkan

- Identifiera lämpliga samarbeten och initiativ för strategisk samverkan för fossilbränslefrihet.
- Verka för att lagstiftning och regelverk stödjer en fossilbränslefri organisation.
- Utveckla Klimatpakten som verktyg för fossilbränslefritt Stockholm.

Berörda verksamheter: samtliga nämnder och bolagsstyrelser

4. Upphandlingsstöd för fossilbränslefri organisation

- Formulera och kommunicera standardskrivningar för fossilbränslefrihet i tillämpbara upphandlingar.
- Säkerställ att målet om fossilbränslefri organisation integreras i kommande revidering av Program för upphandling och inköp och tillhörande tillämpningsanvisningar.
- Utveckla stödfunktioner för upphandling för fossilbränslefri organisation.
- Genomför piloter där incitamentsklausuler i upphandling tillämpas.
- Uppmuntra leverantörer till att bli fossilbränslefria.

Berörda verksamheter: kommunstyrelsen, servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden samt upphandlande nämnder och bolagsstyrelser

5. Fossilbränslefri el

- Fortsätt arbetet med att centralisera elavtalen för att säkerställa att även mindre elförbrukare fångas upp och ingår i det centrala avtalet.
- Hantera elanvändning separat vid entreprenader.
Berörda verksamheter: servicenämnden samt upphandlande nämnder och bolagsstyrelser

6. Fossilbränslefri uppvärmning

- Fortsätt arbetet med att fasa ut fossilolje användning för att säkerställa att även mindre förbrukare fångas upp och fasas ut.
- Identifiera fastigheter med särskilda behov av investeringar i utrustningen för att möjliggöra en utfasning av fossil olja, även i byggnader med kallhyra.
- Inför en rutin för att utvärdera en övergång till fossilbränslefri olja för alla byggnader som ämnas vara i drift mer än 3 år efter staden förvärvat dem.
- Sprid Gröna hyresavtal brett i organisationen och arbeta för att det blir standard vid avtalstecknande.
- Slå fast ett datum då gröna hyresavtal skall vara det enda som används. Om det finns fall då det inte är görbart bör standardskrivningar om förnybar energi införas i kontrakten.
- Verka för utfasning av fossil plast i fjärrvärmeproduktion.
Berörda verksamheter: samtliga nämnder och bolagsstyrelser

7. Fossilbränslefri gasanvändning

- Fortsätt arbetet med att fasa ut fossilgasanvändningen och säkerställ hög biogasandel i inköp.
Berörda verksamheter: kyrkogårdsnämnden, styrelserna för Stockholms hamn AB och SISAB

8. Fossilbränslefri fordonsflotta

- Inkludera målet om fossilbränslefrihet i stadens fordonsstrategi och miljöbilsdefinition.
- Anta ett sista datum för nya inköps- och leasingavtal för fordon som enbart kan drivas av fossila bränslen.
- Verka för utbyggnad av en fungerande infrastruktur för fossilbränslefria bränslen i stadsutvecklingen.

Berörda verksamheter: samtliga nämnder och bolagsstyrelser

9. Fossilbränslefria transporttjänster

- Kravställ för fossilbränslefria transporttjänster.
- Anta ett sista datum för nya avtal som sträcker sig längre än till 2030 där transporttjänster med fossila bränslen inte längre är accepterat.

Berörda verksamheter: nämnder och bolagsstyrelser som upphandlar transporttjänster

10. Fossilbränslefria varutransporter

- Dialog med stora aktörer med vilka staden har delade transporter bör fortsätta och vid behov utvecklas för att undersöka möjligheten att samordna upphandlingskrav.
- Utveckla samlastningsarbetet i staden.

Berörda verksamheter: upphandlande nämnder och bolagsstyrelser

11. Fossilbränslefria arbetsmaskiner och entreprenader

- Genomför demonstrationsprojekt av eldrivna arbetsmaskiner.
- Inför krav om fossilbränslefrihet i gemensamma miljökrav för entreprenader inom samarbetet mellan Trafikverket, Stockholm, Göteborg och Malmö stad.
- Slå fast ett sistadatum för arbetsmaskiner som enbart kan drivas av fossila bränslen.
- Anta ett sistadatum då fossilbränsleddrivna arbetsmaskiner inte längre accepteras vid upphandling av entreprenader.
- Inför incitamentsklausuler i entreprenadupphandlingar.
- Verka för införande av register för arbetsmaskiner.

Berörda verksamheter: samtliga nämnder och bolagsstyrelser som nyttjar arbetsmaskiner eller upphandlar entreprenadtjänster

12. Fossilbränslefria tjänsteresor

- Integrera målet om fossilbränslefrihet i riktlinjer för tjänsteresor.
- Slå fast och kommunicera datum då det inte längre är tillåtet att använda fossilbränsleddrivna egna fordon i tjänst.
- Utveckla internt system för klimatkompensation.

*Berörda verksamheter: samtliga nämnder och
bolagsstyrelser*

Berörda nämnder och bolagsstyrelser uppmanas att lyfta de konsekvenser de ser utifrån de i rapporten föreslagna åtgärderna:

- Vilka behov ser man för att kunna uppnå målet om fossilbränslefrihet?
- Finns nödvändiga resurser inom organisationen för att hantera dessa, eller kommer föreslagna åtgärder medföra ett ökat behov av stöd i någon form och i så fall vilket/vilka?
- Vilka åtgärder anses potentiellt sett ha störst betydelse för staden att uppnå målet om en fossilbränslefri organisation 2030?
- Finns det möjligheter för er organisation och Stockholms stad att gå fortare fram än med föreslagna åtgärder?

Jämställdhetsanalys

Ärendet berör kvinnor och män, pojkar och flickor på en rad olika sätt. Förvaltningen gör dock ingen jämställdhetsanalys med hänvisning till att en övergripande analys inte är möjlig för förvaltningen att göra för hela utredningen, det bör göras av kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt servicenämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på avdelningen Stadsutveckling och medborgarservice.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till den utredning som tagits fram, och menar att det utgör ett vad förvaltningen kan bedöma heltäckande underlag för fortsatt arbete för en fossilbränslefri organisation 2030. Förvaltningen är särskilt positiv till att rapporten tagits fram genom ett förvaltningsövergripande samarbete.

Förvaltningen lyfter vikten av att staden centralt upphandlar för alla delar för att nå en fossilbränslefri organisation som kan beröras. Eftersom förvaltningen har parkdrift i egen regi ställer det särskilda krav på att rätt avtal för inköp av egna fordon och maskiner finns på plats, det gäller framför allt åtgärd 8 och 11.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande kring fossilbränslefri organisation 2030
2. Fossilbränslefri organisation 2030